

**LLENGUA, SOCIETAT
I ENSENYAMENT
Volum II**

*Edició a cura de Vicent Martines (coord.),
Patrícia Alberola, Josep M. Baldaquí,
Vicent Beltran, Joan Borja, Vicent Brotons,
M. Antònia Cano, Héctor Gonzàlvez,
Josep Martines, Sandra Montserrat,
Miquel Nicolàs i Carles Segura*

symposia philologica

Director de la col·lecció: Josep Martines

© Els autors

© D'aquesta edició: Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana

Primera edició: Novembre de 2003

Portada: Llorenç Pizà

Il·lustració de la coberta: Motiu del cartell del Congrés

«Llengua, societat i ensenyament»

Imprimeix: TÁBULA Diseño y Artes Gráficas

ISBN (Volum II): 84-608-0016-4

ISBN (Obra completa): 84-608-0014-8

Dipòsit legal: A-1.024-2003

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda,
emmagatzemada o transmesa de cap
manera ni per cap mitjà, ja siga electrònic, químic,
mecànic, òptic, de gravació o de fotocòpia,
sense el permís previ de l'editor.

**Estos créditos pertenecen a la edición impresa
de la obra**

Edición electrónica:

LLENGUA, SOCIETAT I ENSENYAMENT

Edició a cura de Vicent Martines (coord.),
Patricia Alberola, Josep M. Baldaquí,
Vicent Beltran, Joan Borja, Vicent Brotons,
M. Antònia Cano, Héctor Gonzàlvez,
Josep Martines, Sandra Montserrat,
Miquel Nicolàs i Carles Segura

Volum II

**Correlació entre les competències
lingüístiques i els nivells formatius
assolits per al cas valencià**
Francesc Jesús Hernández

INSTITUT INTERUNIVERSITARI DE
FILOLOGIA VALENCIANA
«SYMPOSIA PHILOLOGICA», 7
Alacant, 2003

Índex

Portada

Créditos

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià.....	5
1. Introducció	5
2. Competències escrites i nivells formatius	7
3. Analfabetisme en valencià i en castellà	10
4. Competències orals i nivells formatius	12
5. Ús del valencià i nivells formatius	15
Referències bibliogràfiques	23

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

1. Introducció

L'assumpte d'aquesta comunicació semblaria central en un congrés sobre *Llengua, societat i ensenyament*, ja que es tracta de determinar si hi ha una relació entre les competències lingüístiques, referides a la nostra llengua, i els nivells formatius assolits. Altrament dit, la qüestió és si podem registrar una major capacitat per entendre, parlar, llegir o escriure en valencià en aquelles persones que han cursat nivells d'ensenyament superiors i viceversa. És clar que un tractament adequat de la qüestió exigeix una delimitació de l'espai a analitzar, al nostre cas, la ciutat de València. No cal oblidar que «pel seu pes demogràfic, polític i cultural, aquesta ciutat és una peça clau en la reconstrucció del País, el qual per a bé i per a mal no ha deixat mai de

mirar-se i no deixarà mai de mirar-se, amb vista al futur, en aquesta contradictòria i volguda ciutat» (Lapedra 1990: 19).

Aquesta comunicació tracta més de competències i menys d'ús. Com assenyala Basil Bernstein (1998: 70), el concepte de competència no només ha estat introduït a la Lingüística (Noam Chomsky) i a la Sociolingüística (Dell Hymes), sinó que també és present en altres disciplines, com ara la Psicologia (la competència cognitiva de Jean Piaget), l'Antropologia social (la competència cultural de J. C. Lévi-Strauss), la Sociologia (la competència dels membres d'un grup de Garfinkel) i la Sociologia de l'educació (els estudis sociolingüístics del mateix Bernstein). Caldria afegir la importància que pren el concepte als sistemes de qualificació professional (Torres i Hernández 2000). Des de la seua formulació al camp de la Sociolingüística, l'estudi de la competència ha seguit, per dir-ho així, un camí analític. Es poden registrar diversos intents d'identificar els factors que la constituïrien (Canale i Swain, citat per Boix & Morena 1998: 116; Berruto en 1974, E. Zuanelli Sonino en 1981, D. Hymes en 1987, citats i revisats per Berruto 1998: 79-85). Aquest camí condueix a dificultats «en el pla operatiu» (Berruto 1998: 82). Per superar aquesta aporia, es proposa ací formular una noció de competència dialèctica, epistemològicament basada en la distinció entre nocions

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

---

aritmomòrfiques i dialèctiques elaborada per Georgescu-Roegen (1971: 87-108) i, pel que fa a la seua operativització, equivalent tendencialment a l'autoatribució de competència a les enquestes sociolingüístiques habituals. Aquesta identitat tendencial es fonamenta en dos arguments relacionats, que no es poden desenvolupar ací, i que responen a la imatge lúdica del llenguatge (Wittgenstein 1982³) i les conseqüències que n'ha extret la didàctica de la llengua.

2. Competències escrites i nivells formatius

Les dades del darrer padró municipal d'habitants de la ciutat de València de l'any 1996 (P-96) permeten establir la relació, per una altra banda lògica, entre el nivell formatiu assolit per la població i la seua capacitat per a llegir o escriure en la nostra llengua. En general, si considerem la població major de tres anys, hi ha un 44'72% de persones que declaren poder llegir en valencià i un 18'28% que afirma poder escriure en la nostra llengua. Aquests percentatges pateixen variacions notables si distingim nivells formatius assolits, com es pot comprovar a la taula 1.

En el cas de la capacitat de llegir, el percentatge del nivell III duplica el del nivell I; en el cas de la capacitat d'escriure, el triplica.

Taula 1. Competència escrita passiva (CEP) i competència escrita activa (CEA) de la població de la ciutat de València, segons nivells d'instrucció.

(Ciutat de València, persones majors de 10 anys)

	Total	I	II	III
CEP	46'27%	31'35%	53'18%	62'69%
CEA	18'81%	9'79%	22'79%	29'73%

I: Sense estudis o amb primaris; II: Estudis secundaris;
III: Estudis universitaris. Font: Elaboració pròpia de P-96.

Una altra font de dades és l'«Enquesta Sociològica a la Ciutat de València», dirigida per R. L. Ninyoles i realitzada per la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència l'any 1993 (E-93), alguns resultats de la qual han estat presentats pel seu director (Ninyoles 1996). Aquest treball permet distingir quatre respostes possibles sobre coneixement (1: gens; 2: un poc; 3: bastant bé; 4: perfectament) i permet calcular els resultats generals, considerant els nivells formatius, que hi ha a la taula 2.

Es pot establir una comparació de les dues fonts, P-96 i E-93, simplificant les dades de l'Enquesta, amb les sumes de les files 1+2 (incompetència) i 3+4 (competència). Així, es pot obtenir la taula 3, on es pot apreciar com aquesta darrera font de dades augmenta, encara més, les diferències entre els nivells formatius.

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

Taula 2. Competència escrita passiva i competència escrita activa de la població de la ciutat de València, segons nivells d'instrucció.
(Ciutat de València, persones majors de 15 anys)

		Total	I	II	III
CEP	1	12'69%	25'35%	8'18%	3'70%
	2	39'15%	49'29%	40'54%	21'39%
	3	34'65%	19'71%	40'54%	44'03%
	4	13'50%	5'63%	10'72%	30'86%
CEA	1	58'32%	83'09%	50'48%	38'68%
	2	23'67%	12'67%	31'18%	23'86%
	3	12'87%	3'66%	13'84%	24'27%
	4	5'13%	0'56%	4'48%	13'16%

I: Sense estudis o amb primaris; II: Estudis secundaris; III: Estudis universitaris; 1: gens; 2: un poc; 3: bastant bé; 4: perfectament. Font: Elaboració pròpia d'E-93.

Taula 3. Competència escrita passiva i competència escrita activa de la població de la ciutat de València, segons nivells d'instrucció.
(Ciutat de València, persones majors de 10 i de 15 anys)

		Total	I	II	III
CEP	P-96	46'27%	31'35%	53'18%	62'69%
	E-93	48'15%	25'34%	51'26%	74'89%
CEA	P-96	18'81%	9'79%	22'79%	29'73%
	E-93	18'00%	4'22%	18'32%	37'43%

I: Sense estudis o amb primaris; II: Estudis secundaris. III: Estudis universitaris.

Font: Elaboració taules anteriors.

Segons l'Enquesta, que ofereix uns resultats totals ben pròxims als de P-96, en el cas de la capacitat de llegir, el percentatge del nivell III triplica el del nivell I, i resulta nou vegades superior en el cas de la capacitat d'escriure.

3. Analfabetisme en valencià i en castellà

Segons P-96, un 2'47% de la població de la ciutat de València no sap llegir i escriure en castellà, i un 81'11% no sap fer-ho en valencià. Si considerem els valors de la incompetència escrita activa en les dues llengües en cadascun dels 87 barris de la ciutat, podem obtenir una correlació de 0'22; coeficient que puja a 0'46 si considerem els valors dels 17 barris que formen els Pobles del Nord, de l'Oest i del Sud i a 0'49 si el calculem amb les dades de la resta de districtes. La correlació dels valors de l'analfabetisme als barris de la ciutat, llevat del centre històric, els eixamples burgesos i els pobles perifèrics puja al 0'56, i encara més, a 0'61, si ho calculem amb les dades dels barris dels poblats marítims i dels perifèrics.

L'anàlisi de les dades sobre analfabetisme en castellà i en valencià permet enllestir una altra reflexió a propòsit del significat de les respostes a les enquestes sociolingüístiques habituals. Es tracta d'establir, amb les dades publicades (no amb el tractament automàtic), l'interval, en el qual es troba el valor de persones que són alfabetes en castellà, entenen el va-

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

---

lencià parlat, però no entenen el valencià escrit. Cal suposar que les persones analfabetes en castellà també ho seran en valencià (perquè no hi ha ensenyament reglat exclusivament en valencià). L'interval es pot sintetitzar en l'esquema 1:

Esquema 1

CEA (cas)	No 2'47		Sí 97'53
CEP (val)	No 53'73		Sí 46'27
mínim	No 6'88	[46'85]	Sí 93'12
COP (val)			
màxim	Sí 93'12	[51'26]	No 6'88

La primera fila representa la CEA en castellà, és a dir, la proporció de persones analfabetes a l'esquerra (2'47%) i alfabetes a la dreta (97'53%). Com que no hi ha escolarització exclusivament en valencià, entendrem que les persones analfabetes en castellà, tampoc no poden disposar de la capacitat de llegir en valencià, per la qual cosa la segona fila s'ordena de la mateixa manera que la primera, el percentatge de persones sense CEP en valencià a l'esquerra (53'73%) i les persones amb aquesta competència a la dreta (46'27%). A tall d'hipòtesi, la població amb COP en valencià (93'12%, segons P-96) pot estar desplaçada a la dreta o a l'esquerra

de la representació. En el primer cas, el mínim de l'interval, s'obté amb la resta $93'12\% - 46'27\% = 46'85\%$ (ja que $2'47\% > 6'88\%$). En el segon cas, el màxim, s'obté amb la resta de $53'73\% - 2'47\% = 51'26\%$. Per tant, un percentatge entre el $46'85\%$ i el $51'26\%$ de persones declararien que saben llegir i escriure en castellà, entenen el valencià, però no el lligen. Cal plantejar si les diferències en l'escriptura d'ambdues llengües justifiquen aquests percentatges. El valencià incorpora lletres modificades (ç) o geminades (ll), així com un sistema d'apòstrof i guionet diferent que el castellà, junt amb l'ús d'accent obert i la dièresi. No cal dir que aquestes diferències es troben també en altres llengües de l'entorn de la nostra llengua, com ara l'alemany, el francès o l'italià. ¿Són aquestes diferències suficients per a justificar que el grup definit anteriorment arribe al 46% o al 52%? ¿O més bé la resposta col·lectiva té un altre significat, com ara expressar l'absència d'oportunitat per a llegir en la nostra llengua?

4. Competències orals i nivells formatius

Les dades de P-96 també permeten establir la relació, no tan previsible, entre el nivell formatiu assolit per la població i la seua capacitat per a entendre o parlar en la nostra llengua. En general, considerant la població major de tres anys, hi ha un $91'38\%$ de persones que declaren poder entendre el va-

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

---

lencià i un 46'13% que afirma poder parlar la nostra llengua. Si considerem els nivells formatius observem les variacions que es registren en la taula 4.

Taula 4. Competència oral passiva i competència oral activa de la població de la ciutat de València, segons nivells d'instrucció.

(Ciutat de València, persones majors de 10 anys)

	Total	I	II	III
COP	93'12%	88'69%	95'93%	95'83%
COA	47'83%	41'17%	50'37%	56'73%

I: Sense estudis o amb primaris; II: Estudis secundaris; III: Estudis universitaris. Font: Elaboració pròpia de P-96.

Els resultats de la població sense estudis o amb primaris i la població amb estudis universitaris, pel que fa a les competències orals, resulten molt pròxims als que proporciona la mateixa font, P-96, respecte de la població forana i la població nascuda a la ciutat, com es pot apreciar a la taula 5.

E-93, que com ha estat comentat permet distingir quatre respostes possibles sobre coneixement (1: gens; 2: un poc; 3: bastant bé; 4: perfectament), i extraure els resultats arrellegats a la taula 6.

Taula 5. Competència oral passiva i competència oral activa de la població de la ciutat de València, per als nivells d'instrucció I i III, per a la població forana i per a la població nascuda a la ciutat. (Ciutat de València, persones majors de 10 anys i persones majors de 3 anys)

	I	III	forana	nadiua
COP	88'69%	95'83%	87'30%	94'31%
COA	41'17%	56'73%	32'34%	56'02%

I: Sense estudis o amb primaris; III: Estudis universitaris (majors 10anys); forana: població de València forana; nadiua: població nascuda a la ciutat (majors 3 anys). Font: Elaboració pròpia de P-96.

Taula 6. Competència oral passiva i competència oral activa de la població de la ciutat de València, segons nivells d'instrucció. (Ciutat de València, persones majors de 15 anys)

	Total	I	II	III	
COP	1	1'17%	1'69%	0'97%	0'82%
	2	9'18%	14'08%	8'57%	3'29%
	3	34'38%	31'83%	38'79%	28'80%
	4	55'26%	52'39%	51'65%	67'07%
COA	1	15'30%	20'00%	13'45%	12'34%
	2	30'24%	25'63%	34'89%	27'16%
	3	25'56%	20'56%	29'43%	24'69%
	4	28'89%	33'80%	22'22%	35'80%

I: Sense estudis o amb primaris; II: Estudis secundaris; III: Estudis universitaris; 1: gens; 2: un poc; 3: bastant bé; 4: perfectament. Font: Elaboració pròpia d'E-93.

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

Com en el cas de les competències escrites, es pot establir una comparació de les dues fonts, P-96 i E-93, simplificant els valors de l'enquesta amb la suma de les files 3 + 4. Els resultats s'arreglen a la taula 7.

Taula 7. Competència escrita passiva i competència escrita activa de la població de la ciutat de València, segons nivells d'instrucció.
(Ciutat de València, persones majors de 10 i de 15 anys)

		Total	I	II	III
COP	P-96	93'12%	88'69%	95'93%	95'83%
	E-93	89'64%	84'22%	90'44%	95'87%
COA	P-96	47'83%	41'17%	50'37%	56'73%
	E-93	54'45%	54'36%	51'65%	60'49%

I: Sense estudis o amb primaris; II: Estudis secundaris; III: Estudis universitaris.

Font: Elaboració de taules anteriors.

Llevat del cas de la COA per al nivell II, en la resta de casos es verifica que un increment del nivell educatiu es relaciona amb un percentatge major de competència.

5. Ús del valencià i nivells formatius

A la introducció d'aquest article han estat apuntats alguns arguments (l'argument lúdic i el didàctic), segons els quals l'autoatribució de competència en una enquesta sociolingüís-

tica habitual podria considerar-se tendencialment equivalent a una mesura d'aquesta, entesa com una noció dialèctica. No es pot ampliar l'argument pel que fa a l'ús de la llengua. A la societat multilingüe, les respostes del qüestionaris sociolingüístics sobre l'ús de la llengua s'haurien de considerar amb moltes precaucions, més encara quan no disposem de sèries estadístiques homogènies ni ha estat publicada cap enquesta sobre ús al conjunt del domini lingüístic.

E-93 proporciona respostes sobre el grau d'ús del valencià als diversos àmbits (a la casa, amb les persones amigues, amb els companys i les companyes de la faena, etc.). La taula 8 ofereix una síntesi de l'elaboració dels resultats de l'Enquesta. S'hi arreplega la suma de les opcions «sempre en valencià» i «generalment en valencià», que corresponen als diversos àmbits (ordenats de major a menor ús total), distingint els percentatges globals i els corresponents a cadascun dels nivells d'instrucció considerats anteriorment.

Les respostes sobre l'ús semblarien que presentaen una tendència inversa a la descrita anteriorment a propòsit de les competències. Ara bé, una consideració més acurada de les dades permet matisar aquest resultat.

És clar que la columna I, que correspon a la porció de la mostra sense estudis o amb estudis primaris, presenta uns

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

Taula 8. Ús (sempre o generalment) del valencià, segons àmbits i nivells d'instrucció (Ciutat de València, persones majors de 15 anys, 1993)

	Total	I	II	III
A la casa	20'43%	25'35%	17'73%	18'93%
A les botigues tradicionals	14'40%	20'84%	10'52%	13'16%
Amb les persones amigues	13'05%	18'59%	9'94%	11'52%
Amb companys/-es de faena	10'54%	15'32%	8'06%	9'91%
Relacions externes de la faena	10'02%	13'81%	7'85%	9'91%
A les grans superfícies	7'47%	7'60%	6'43%	9'46%
Al carrer	7'02%	9'01%	4'87%	8'64%

Font: Elaboració pròpia d'E-93.

percentatges superiors a la columna III, que correspon a les persones amb estudis universitaris. Ara bé, aquesta columna presenta també uns percentatges superiors a la columna II, que arreplega els resultats de les persones amb estudis secundaris, per la qual cosa no podem pas concloure una relació directa entre increment de formació i eventual minva de l'ús. La columna II n'és una excepció.

En segon lloc, cal analitzar com funciona per als diversos grups d'instrucció allò que podríem anomenar la norma d'in-

hibició de la llengua. Com correspon a una llengua subordinada, el percentatge de persones que declaren usar-la als àmbits privats és superior al dels públics. La relació entre els parlants de la llengua a la casa i als diversos àmbits d'ús permetria establir una norma d'inhibició del valencià, referida, en aquest cas, a la ciutat de València, i que, a grans trets, podríem expressar així: àmbit semiprivat (1/3), àmbit semipúblic (1/2), àmbit públic (2/3). Aquestes dades serien el resultat dels percentatges que s'arreglen a l'esquema 2.

Esquema 2. Percentatge de minva de l'ús als diversos àmbits, respecte del percentatge de l'ús de la llengua a la casa.

àmbit semiprivat	àmbit semipúblic	àmbit públic
amb persones amigues (-29'52%)		
	amb companys/es de faena (-50'41%)	
	relacions externes de faena (-50'95%)	
Botigues tradicionals (-36'12%)		Grans superfícies (-63'44%) Al carrer (-65'64%)
Norma (aprox.) -1/3	Norma (aprox.) -1/2	Norma (aprox.) -2/3

Doncs bé, la norma d'inhibició de la llengua presenta diferències en tractar-se de persones amb una formació o una altra.

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

El cas de l'ús del valencià en les relacions comercials n'és aclaridor. A la taula 9 es mostra la proporció que representa el percentatge de parlants als àmbits de les relacions comercials respecte del percentatge d'ús a casa.

Taula 9. Proporció de parlants a les relacions comercials respecte del percentatge d'ús a casa, segons els nivells d'instrucció

Total	I	II	III
A les botigues tradicionals	70'48%	82'21%	59'33%
A les grans superfícies	36'56%	29'98%	36'27%

Font: Elaboració pròpia d'E-93.

Hem definit adés la norma d'inhibició de les botigues tradicionals com $1/3$, que correspondria a un àmbit semiprivat (amb percentatges d'ús pràcticament superiors a les relacions amb les persones amigues) i la de les grans superfícies com $2/3$, equivalent un àmbit públic (com l'ús en les relacions amb persones no conegudes al carrer). Observeu a la taula 9 que la norma per al nivell formatiu I estaria al voltant d' $1/5$ en el cas de les botigues tradicionals, però el nivell formatiu III no s'allunya de la norma definida (i el seu percentatge s'acosta molt al total). Per contra, en el cas de les grans superfícies, que es correspondria amb un àmbit públic amb una norma d'inhibició de $2/3$, el percentatge del nivell formatiu I s'acosta a $1/4$, mentre que el nivell III és pràcticament $1/2$.

Taula 10. Índex de sobrecompetència (ciutat de València)

Subgrups	COA	ús privat	ús públic	índex
Univ. mitjans	69'00%	20'00%	8'00%	5'88%
Batx. superior	56'21%	17'83%	3'78%	5'39%
Primaris	54'18%	24'41%	7'35%	5'08%
Nivell educ. I	54'36%	25'35%	9'01%	4'74%
Població	54'45%	20'43%	7'02%	4'56%
Nivell educ. II	51'65%	17'73%	4'87%	4'36%
Nivell educ. III	60'49%	18'93%	8'64%	4'28%
Bat. elemental	48'03%	19'21%	4'80%	4'15%
Univ. superiors	54'54%	18'18%	9'09%	3'31%
Sense estudis	55'35%	30'35%	17'85%	3'13%
Form. profes.	51'51%	14'14%	7'07%	2'64%

Font: Elaboració pròpia d'E-93 i P-96.

Amb una certa relació amb la norma d'inhibició del valencià descrita, podem establir també un índex de sobrecompetència. Partirem de la hipòtesi que una situació de sobrecompetència determinarà que els individus substituesquen, més o menys conscientement, una de les llengües en litigi. Aquesta noció de sobrecompetència presenta dos elements.

- 1) La competència és sensiblement superior a l'ús que se'n fa.
- 2) L'ús privat de la llengua és sensiblement superior a l'ús públic.

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

«Sensiblement» es refereix a la percepció dels individus d'aquestes diferències, arreglada per les enquestes socio-lingüístiques. L'índex de sobrecompetència resulta, per tant, una mesura de la pressió rebuda pels diversos subgrups socials per abandonar la llengua minoritzada. La taula 10 presenta una elaboració d'aquest índex de sobrecompetència, a partir del producte d'ambdues diferències (competència-ús privat i ús privat-ús públic).

Malgrat les oscil·lacions, presenten índex majors els nivells inferiors, la qual cosa es podria entendre com que són aquests els que reben una major pressió castellanitzadora.

De com aquests dos factors, l'eventual competència d'una banda i el nivell de coneixement d'una altra, poden afavorir el procés de normalització lingüística, és un testimoni el fragment següent de William Mackey (1986: 25):

[...] He publicat un treball intitulat *l'Irredentisme lingüístic* [...]. Hi havia una relació unívoca entre, en primer lloc, la competència lingüística i la utilització de la llengua. Això vol dir que si la gent és competent i domina la llengua, en fa ús, tot i que naturalment cal mesurar-ne el grau de competència. Ens trobem per força davant de fenòmens que s'han de considerar amb relativitat. Entre dos interlocutors que es troben en un carrer de Dublín i l'un parla molt bé l'irlandès i l'altre també però no tant, la conversa passarà a l'anglès. És una qüestió de comparabilitat de competències. I

forçosament si l'un parla molt bé i l'altre no domina la llengua, bilingües com són tots dos, continuaran en anglès. Per això no hi ha gaires irlandesos que es parlin en llur llengua, perquè molt pocs en tenen un nivell prou alt de competència. De vegades amb un nivell una mica inferior pot anar bé però no gaire estona, ja que en general són incapaços de dir amb propietat el que volen dir-se. També hem observat una relació igualment unívoca, sempre dins la relació competència-utilització, entre la utilització per efecte de la competència i allò que en diem les actituds. Per exemple, els individus que dominaven bé la llengua i la utilitzaven hi eren molt més a favor que els altres. La conclusió de tota aquesta enorme investigació era una cosa tan senzilla com la competència lingüística. Tot podia canviar de sentit, per dir-ho així, només alçant el nivell de competència.

Com a conclusió, doncs, i atés el procés d'extensió de la formació, la relació mostrada entre competències escrites i orals i nivells d'instrucció i els comentaris realitzats a propòsit de les respostes sobre ús, permetrien fonamentar una certa esperança raonable en la continuació i l'enfortiment del procés de redreçament de la nostra llengua.

FRANCESC JESÚS HERNÁNDEZ
Universitat de València

Correlació entre les competències lingüístiques i els nivells formatius assolits per al cas valencià

Referències bibliogràfiques

- Bernstein, B. (1998), *Pedagogía, control simbólico e identidad*, Madrid, Morata.
- BERRUTO, G. (1998), *Fondamenti di sociolinguistica*, Roma, Bari, Laterza. [1a ed. 1995.]
- BOIX, E. & MORENO, F. X. (1998), *Sociolingüística de la llengua catalana*, Barcelona, Ariel.
- GEORGESCU-ROEGEN, Nicholas (1971), *The Entropy Law and the Economic Process*, Cambridge (Massachusetts), Harvard University Press.
- LAPIEDRA, R. (1990) *Present i avenir del català al País Valencià*, Barcelona, Universitat de Barcelona.
- MACKEY, W. (1986), «Consideracions sobre la sociolingüística catalana», *Treballs de sociolingüística catalana*, 6, pp. 21-31.
- NINYOLES, R. L. (1996), *Sociologia de la ciutat de València*, Alzira, Germania.
- TORRES, Gema & HERNÁNDEZ, F. J. (2000), *Los sistemas de cualificación profesional*, Alzira, Germania.
- WITTGENSTEIN, Ludwig (19823), *Philosophische Untersuchungen*, Frankfurt a. M., Suhrkamp.